

LE COURRIER DE L'OUEST

ÉDITION EN QUOC NGŨ

AN HÀ NHỰT BẢO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction — Rédaction — Administration — Boulevard Delanoue, CANTHO

TÔNG LY: TRẦN-DẮC-NGHĨA

Chủ Bút: PHẠM-KỶ-XƯƠNG

GIÁ BÁN NHỰT TRÌNH

TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG

BỒN CHỦ QUỐC NGŨ

TRỌN NĂM.....	5 \$ 00
SÁU THÁNG.....	3. 00
BÁN LẺ MỖI SỐ.....	0, 15

BỒN CHỦ LANGSA

TRỌN NĂM.....	3\$00
SÁU THÁNG.....	2 00

BỒN QUỐC-NGŨ VÀ LANGSA

TRỌN NĂM.....	7\$00
SÁU THÁNG.....	4,50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua nhựt trình xin viết thư cho M. Trần-dắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhựt trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cantho. — Imp. de l'Ouest

VIN DE CHINE DIT ALCOOL MÉDICAMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bồn Dược Phòng kính cho chư Quý khách ở xa, gần hay rằng: Nhà-huê cho phép Bồn hiệu ngâm Rượu Thuốc tại Tiệm và đăng thông hành Lục-tỉnh; nên bồn hiệu ấn hành ít thứ Rượu thuốc cho chư Quý vị xem, đăng mua mà uống thử coi cho biết hay dở thế nào. Như Rượu thuốc của Bồn hiệu ngâm, kể ra sau này: Và có một thứ Thuốc ho thiệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUÊ CHÍ KHÁI THỦY, bất kỳ ho lâu mau, hễ uống vô nội trong 24 giờ thì thấy bớt liền;

Gía mỗi ve 0\$30, mỗi lố 12 ve 3\$00; Như chư Quý Ông muốn mua gởi thư cho Bồn hiệu thì bồn hiệu sẵn lòng gởi thuốc lại lập tức.

TRANG CÂN PHONG THÁP TƯỚU

Rượu thuốc này, lựa ròng những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc đã có thí nghiệm rồi, đều chứng chắc rằng: rượu thuốc này, phép tẩm chế rất tinh, dùng nó mà trừ bệnh phong-thấp, bệnh nhứt trong gân cốt và lại làm cho máu chạy đều, thiệt là một thứ rượu thuốc rất nên thần hiệu.

Nó trị bệnh như đau phong, tay chơn phù thũng, da thịt sưng nhức, đau lưng mỗi gối, tê tay tê chơn, đau nhức trong gân cốt, các chứng thũng độc đi đứng chẳng an, đau nửa thân mình, (kêu là bán thân bất toại).

Thì dùng, hoặc uống hoặc thoa cũng đều hiệu nghiệm cả thấy, chẳng những là trừ bệnh mà thôi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chạy đều, sanh tinh huyết

Uống thuốc rượu này rồi thì tinh thần khỏe hẳn hơn lúc trước trăm phần người có bệnh uống thì trừ bệnh, người không bệnh uống thường thì mạnh giỏi luôn luôn, cả đời khỏi lo bệnh hoạn.

CƯỜNG CHƯỞNG BỎ HUYẾT TƯỚU

Là một thứ Bí-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, quý trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, hiệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng chắc rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sanh tinh bổ huyết và thêm sức mạnh cho con người. Sắc dục quá độ, nhức đầu chóng mặt, thân hư di tinh, Dương-Vật-Rất-Cũ đau lưng mỗi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỗi mệt, đờn bà đường kinh không đúng, bạch đới xích-đái đờn bà sanh đẻ yếu đuối da mặt mét vàng.

Chẳng luận đờn ông đờn bà, các chứng bệnh thuộc về bệnh hư bệnh tổn thấy đều dùng được. Uống nó thì nó hay sanh tinh thêm huyết, khỏe khoắn tinh thần những người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ những vật thực ăn không tiêu, tích trữ trong bao-tử.

Hễ uống rượu thuốc này thì đau bệnh chỉ nó trừ cũng nói.

BÁ BO-VỆ SANH TƯỚU

Con người ở đời, phải cho biết cách vệ sanh thì trong mình khỏi mang tật, bệnh ít sanh. Còn như mạng sống của con người là bởi nhờ nơi khí huyết sung túc. Chớ như những người tinh thần hoảng hốt, chẳng biết thêm ăn, tứ chi rã liệt, lỗ tai lùng bùng, con mắt mờ mịt, ấy là bởi huyết suy, khí kém, trái tim và trái cật đều hư. Bồn dược phòng bằng đa tâm chú ý, tiếm Phương gia thể nọ hết sức mới chế ra được một thứ rượu thuốc Vệ-Sanh này, hễ ăn hư thì bổ âm, dương hư thì bổ dương, chẳng luận trẻ già, đờn ông đờn bà, người nào khí hư huyết hạc, thật hãy kém hao, hễ uống rượu thuốc này thì đăng tráng tinh sanh huyết, chẳng những là đăng khí huyết sung túc mà thôi, lại còn tiêu trừ bá bệnh.

Uống rượu thuốc này đăng thường thì đăng sống lâu, người không con uống thường chắc cũng có sanh con, thiệt là một thứ Vệ-sanh chi tánh được đó.

Phải uống cho thường thì mới thấy hiệu nghiệm là dường nào.

HO-CỐT-MỘC-QUA-TƯỚU

Rượu thuốc này chế ra bằng Hồ-cốt và Mộc-qua, bồn dược phòng chẳng nên công khó chế luyện kỹ càng, và chọn thứ thuốc thiệt tốt hiệp lại mà làm ra thứ rượu thuốc này, ai có bệnh như sau đây, hễ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Đau trong xương, tứ chi rã liệt, đi bước không vững, da vàng, chơn thũng khí hư huyết trệ, nhức đầu phong, các thương thứ tích, cốt khí tim la.

Nếu ai có các chứng bệnh kể trên đây thì nên dùng thứ rượu thuốc này mà uống hay là thoa thì hiệu nghiệm dị thường, thiệt là một thứ thuốc hay đệ nhất.

Bất kỳ đờn ông đờn bà, hễ uống nó cho thường thì mau tiêu hóa vật thực, lại thêm khí lực bội gia, khỏi lo bệnh hoạn về sau mà lại đăng sống lâu thêm nữa.

THÔNG-TRỊ-MAO-KÊ-TƯỚU

RƯỢU THUỐC BỊM BỊP

Thứ rượu thuốc này, chuyên trị các chứng phong thấp, huột lược thơ cẩu, ấy là một thứ thuốc bí truyền tinh nghiệm đệ nhất.

Các chứng phong thấp, chẳng luận lâu năm hay là mới cũng đều trừ được, còn như đau lưng, nhức tay, mỏi chơn, đau trong xương, hay dục gân, hoặc bị té bị đánh mà sưng mình, hay là tay chơn bại hoại. Các chứng ấy hễ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Phải tùy theo chứng bệnh mà dùng, chẳng nên uống cho quá độ.

Mấy thứ rượu thuốc này của Bồn Dược-Phòng ngâm tại tiệm và mỗi khi ngâm thì có một ông Langsa đến nghiệm chất chần, hiệu Trung-Huê Dược-Phòng tại Cholon đường Paris số nhà 89, như chư quý khách ai muốn dùng thử thì xin hãy đến tại tiệm mà mua thuốc rượu này có nhân để hiệu Trung-Huê Dược-Phòng thì chẳng lầm đồ giả mạo. Còn ai ở xa mà muốn dùng rượu thuốc này thì xin gởi thư để chỗ ở cho kỹ lưỡng thì bồn Dược-Phòng sẽ gởi thuốc đi tức thì, xin quý khách thử qua sẽ biết.

TRUNG-HUÊ-DƯỢC-PHÒNG.

89 Rue de Paris Cholon.

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dặng mạnh giới, thì hãy hỏi thăm mấy người lớn cùng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết TIỆM THUỐC PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI nhứt hạng bảo chế y sanh, tại đường CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán rông những thuốc nhứt hạng, không hề làm giàu đời bao giờ. Lại giá bán thì cũng nới, không khi nào thấy người Annam tới mua mà bấp mắt hơn người Tây đâu.

NHỮNG THUỐC THIAN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thứ rượu này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người dờn bà có thai dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giới.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RÔNG THUỐC THƯỢNG HẠNG
và nhiều hiệu có danh tiếng đầu bạc hà **ESSENCE DE MENTHE DE MOLINIER**, tốt bực nhứt.

Chánh tiệm trừ thuốc hoàn PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì ngừa dặng các chứng bệnh ho, lao tởn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc, đã kê tên trên đó, và có bán các thứ thuốc, khác cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn dặng 600.000f.

Hàng này của Langsa và Annam hàng vốn lập tại Cẩn-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắc một đếu là tại Saigon có món chi thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt. Cũng gởi hàng cho các xứ xa; ai mua món chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gởi hàng lập tức. Xin quý vị đến xem Hàng chơi thì rõ.

Có trữ bán:

Rượu rơm hiệu Stella

Làm rông bằng nước mía.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lạnh về bán lại khỏi trả tiền trước.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỷ yên, Tân gia, hạ thọ, khăn đen bằng nhiều tây và khăn bằng tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ vô ruột xe máy hiệu Michelin, giầy hàm-ét đủ cỡ đóng theo kiểu kim thời. Quý ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gởi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký lưỡng mà gởi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà thơ mà lãnh đồ và tôi cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh.

Cẩn khải.

AN HÀ NHỰT BẢO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1.— Annam biết tẩy chay lần thứ nhứt	8.— Ký giữ Vô-thị-Tác.
2.— Guốc gù ngà.	9.— Lời nói phong phạn
3.— Kính cùng chữ khẩu quan	10.— Ai tín
4.— Hàng hóa xuất dương.	11.— Sự mất bạc tại nhà giầy thép Cẩn-thơ
5.— Tỷ và Sừu nói chuyện.	12.— Thi tập.
6.— Ngụ đời.	13.— Nam-kỳ Thời sự giá bạc giá lúa.
7.— Văn hoành công khí.	14.— Một cặp oan ương

Annam biết tẩy chay lần thứ nhứt

Bấy lâu khách-trú dóm thấy Annam ta không có chữ đồng tâm, hiệp lực, đoàn-thể, hiệp quán, nên trong cuộc thương mại họ đã chím dặng các mối lợi lại ghe phen ép người mình bán lúa rẻ cho họ, còn mua hàng hóa của họ thì mua mắc. Cũng bởi họ biết trước rằng: nếu mình không đến mua của họ thì phải mua ở đâu bây giờ? Nếu họ dặng thế rồi éo-xách này kiếm có tăng giá món hàng này, mai kiếm có tăng giá món hàng khác. Đã vậy, cái túi tham họ chưa vừa, mấy mối hàng lớn tăng giá hết sức, sang đến mấy mối hàng nhỏ như là café, họ thấy Annam mình có thói quen mỗi buổi sớm mai đưa nhau nườm-nượp đến các tiệm café của họ mà ăn uống lót lòng, nên họ rập nhau dán giấy tăng giá café, vì họ chán biết đâu họ tăng giá đi nữa người mình cũng phải đến quán họ mà ăn uống chờ đi đâu mà ăn uống! Mọi lần thì vậy, chuyện này lại ruỗi cho họ, nhấm lúc người mình đã tình ngộ chẳng chịu nhục, để họ kiêu căng hỷ hạc mình hoài, nên ở Saigon mấy thấy các ty các sở đóng lòng hiệp sức phẫn giáy đoàn-thể, vịnh chữ ái-quần cùng nhau:

TẨY CHAY KHÔNG THÊM UỐNG CAFÉ CỦA CHỆC NỮA. Thiết trót thảng rồi nghe nói các tiệm café của chệc ở Saigon, Chợ-lớn ngó trông tron không một người Annam leo đến. Thiết là: đáng kính, đáng mừng Annam ta ngày nay có dặng đoàn-thể lần thứ nhứt và xin chúc sự đoàn-thể này dặng lâu dài.

Đã biết: sự tẩy-chay café của chệc là một đếu nhỏ mọn tưởng chẳng đủ chi là lại cho họ; nhưng mà người mình bầy tập lần lần dặng với giầy đoàn-thể (solidarité) lại cho chắc, rồi sau sẽ tẩy-chay mấy món đồ khác nhứt là mấy món vật dụng mà người bôn-thổ mình chế tạo ra dặng; như là: nón, giầy, hàng, nhiều, vắn, xiêu... vắn... vắn, người Nam-kỳ và Bắc-kỳ đã làm ra dặng rồi đó và còn nhiều món khác, mình hãy mua bán với nhau, chừa tiệm chúng nó đi; trừ ra những món nào rất cần-kíp mà người mình chưa làm ra dặng hãy đến chúng nó mà thôi. Người mình đồng lòng làm được vậy, bọn chệc mới hết thói kiêu-căng khinh dị ta, lại có lòng kính cụ cái đoàn-thể của ta đó.

Đồng-bang ta ở Saigon, Chợ-lớn đã hiệp nhứt mà tẩy-chay café của chệc rồi, đáng mừng, đáng khen, đáng bắt chước đó. Vậy thì Đồng-bang ta ở Lục-châu

cũng nên noi gương các vị đó mà tẩy chay café của china phứt đi cho rồi. Ấy mới là chẳng phụ lòng nhau, biết thương nỗi đồng, chung-tộc.

Hỡi ĐỒNG-BÀO ! AI LÀ NGƯỜI ANNAM, MÁU THỊT ANNAM, DA-TÓC ANNAM HÃY XÉT LẤY, MÀ BUỘC GIẤY ĐOÀN-THỂ CHƠ DÍNH LẠI VỚI NHAU ĐỜI ĐỜI.

Annam ta cũng nên thừa dịp này mà lập tiệm bán café, nước, bánh, đồ điểm tâm, v.v., v.v.... cho nhiều. Cách lập tiệm tưởng chẳng cần chừng dọn chi cho lắm, sắp đặt tấm thương như tiệm của chệch; song chế sửa lại cho sạch sẽ hơn thì đủ. Café, nước, bánh đừng ham lời nhiều mà bán cao giá cứ theo giá thường miếng làm cho ngon, sạch sẽ và cách tiếp khách dặt từ-tế; nào có lo chi là không có lợi?...!.....!.....

Đồng-hang chớ nên bỏ qua cơ hội này uống lắm uống lắm.

Phạm-kỳ-Xương.

Guộc gù ngà

Thời đời này các việc thấy đều chế cái: cất nhà cửa, đóng tàu, đóng ghe, bất câu là việc gì chẳng sửa ít cũng sửa nhiều chỉ vì lợi bộ vận của con người cách cũ chi, nét đi đứng, tiếng nói động cưỡi, bề ăn mặc lại càng chế cái hơn nữa nhứt là phe phụ nữ ta.

Đã biết: con người ở đời ai chẳng lấy sự tốt làm vinh, song cách ăn mặc mà xa xỉ quá nhảm chẳng đẹp vào đâu, tốn kém nhiều mà không ích, thế thì cũng đáng đi giết đi cho rảnh. Đây tôi chẳng nói các điều xa xỉ khác mà làm chi, chỉ nói thứ guộc gù ngà là một vật mới phát hiện chưa đầy 4 năm nay sao mà thịnh

hành quá sức, các hàng phụ nữ nhà ta đua nhau mà dùng, dám vất bạc lớn: tiệm chệch mà mua 5 đồng, 7 đồng, 10 đồng, 12 đồng lại có nghe đến 16 đồng bạc một cặp gù ngà! Hỡi ôi! Chệch thừa dịp dờn bà Annam đang hồi ham muốn món đó, kiếm thế đó lợi rất dễ, đi lại nhứt-báo có nói cách nào đi nữa, thì Annam mình cũng còn có thể mà làm giàu cho chệch hoài. Khá buồn, khá tiếc...!...Hỡi ôi! Đồng Bào...!

Theo ngu kiến của tôi, một người ăn mặc đẹp dễ, đi dỏi giày thì mới nhảm thủ thiếp, xem mới là trang nhã yếu điệu. Guộc đi đã ít êm chơn mà lại khua rầy, xem ra như bình thì vô lễ. Tôi chẳng nói guộc là đồ vô dụng, lúc rửa chơn hoặc đi đứng trong nhà thì nên dùng guộc, vì tiện và dễ hơn đi giày khỏi ước ất. Thế thì guộc dùng mang đi trong nhà và khi rửa chơn, tưởng chẳng cần gù ngà guộc chạm làm chi cho mắc tiền cho uống của, gù làm bằng cây cho chắc cho lẳng dùng càng tiện hơn, nếu ai có dùng mà đi đâu ruối mất cũng chẳng bao nhiêu tiền, chớ cặp gù ngà giá đáng 15, 17 đồng lại gắn vào vật mình đạp dưới chân dưới cơ trơn lấm đất lấm bùn xem rất bèn hạ lại còn có khi mất phải tốn kém nhiều hơn là gù cây...!...rất uống!

Thiết nghĩ: cặp gù ngà mà gắn vào dỏi guộc cây, đã tốn kém nhiều, tưởng chẳng thêm chi dặt trong sự nhàn sắc của hàng nhược chất liệu đó, vậy cũng nên dẹp hết đều xa-xỉ này đi mà dùng qua đều chi cho hữu ích chẳng là khá hơn.

Tôi viết bài này, chỉ lấy lý công mà luận chớ chẳng có lòng xiêng tạt bao biếm ai. Xin ông Chủ-Bút xem xét giùm nếu ông cho ý kiến của tôi đây là hữu ích; xin ông ấn hành cho Lục-châu nhứt là phe phụ nữ tưởng khấn.

Cánthơ: Lê-văn-Hậu

Kính cùng chư khán quan

Bốn quán rất cảm ơn chư tôn có lòng huệ cò mà nhận xem tờ An-Hà Nhứt-Báo từ đây đến giờ, ấy là phần chư tôn giúp cho bốn quán đăng vưng bền tuấn nghiệp; còn phần bốn quán đây chỉ lấy tâm nhiệt thành đem hết chỗ nghe chỗ thấy mà truyền báo ra đăng đáp đến ơn cò cặp với chư tôn và quốc dân ta trong lúc này. Vậy mới phỉ lòng của bốn quán.

Sau đây, cho đăng tiện bề chinh đôn trong các đều tổn kém: Bốn quán kính nhắc chư tôn vị nào mua báo An-Hà hoặc mới mua hoặc mãng năm rồi mà chưa đóng tiền, xin lưu ý giùm mua mandat gọi giúp ích cùng bốn quán thì ơn của chư tôn rất trọng rất trọng. Bốn quán cảm cáo.

Hàng hóa xuất dương

Lấy theo tờ Quảng-cáo của phòng Thương-mại thì hàng-hóa Nam-kỳ ta chở ra ngoại-quốc trong nửa tháng rồi đây kể ra sau này:

Ngày 20 JUILLET 1919. — Tàu Ang-lê chở đi Hưởng-cảng: 28.700 ki-lô cá-mặn, 4.000 ki-lô mẩu-củ, 10.200 ki-lô thùng cây, 851 tấn gạo trắng, 597 tấn tấm 206 tấn cám.

Ngày 22 JUILLET 1919. — Tàu Langsa chở qua Hưởng-cảng: 23.700 ki-lô cá-mặn, 79.615 ki-lô cá khô, 3.310 ki-lô tôm khô, 581 tấn gạo trắng, 423 tấn tấm, 332 tấn cám.

Tàu Langsa chở qua Hạ-châu: 75.000

ki-lô cá khô, 28.000 ki-lô heo sống, 15.000 ki-lô chàm, 319 tấn cám.

Ngày 23 JUILLET 1919. — Tàu nước Nour-oi (Norvège) chở qua Hưởng-cảng: 10.800 ki-lô cá-mặn, 71.050 ki-lô cá-khô, 700 ki-lô đầu cá, 2.550 ki-lô tôm khô, 26.390 ki-lô da trâu, 1.400 ki-lô da cá, 70 ki-lô sừng nai, 6.000 ki-lô xương thú, 850 ki-lô yếm rùa, 9.000 ki-lô kẽm, vung 5.648 ki-lô lông gà, 2.400 ki-lô thùng bằng cây, 6.000 ki-lô dừa, 2.760 ki-lô mật ong, 108 tấn gạo trắng, 806 tấn tấm 616 tấn cám.

Tàu Hải-Nam chở qua Hưởng-cảng: 15.000 ki-lô xương thú.

Tàu Ang-lê chở qua Hưởng-cảng: 21.800 ki-lô cá-khô, 6.600 ki-lô mãng-củ, 399 tấn gạo trắng, 659 tấn tấm, 452 tấn gạo.

Tàu Huê-kỳ chở qua nước Ru-ma-ni: 6.799 tấn gạo trắng.

Tàu Nhứt-bôn chở qua xứ chà-và (Java) 1.499 tấn gạo trắng.

Tàu Ang-lê chở qua xứ Sourabaya: 1.522 tấn gạo trắng.

Tàu Langsa chở ra Cờn-nôn: 50 bao gạo trắng. — Chở qua Hạ-châu: 140 bao dừa miếng, 134 thùng mỡ heo, 1.400 bó chiếu lát, 862 thùng cá khô, 53 thùng chàm, 30 thùng da.

Ngày 25 JUILLET 1919. — Tàu Ang-lê chở qua Hưởng-cảng: 6.860 ki-lô cá-mặn, 31.150 ki-lô cá-khô, 842 tấn gạo trắng, 592 tấn tấm, 352 tấn cám.

Tàu Ang-lê chở qua Mạt-Xây Marseille 103.900 ki-lô cây đã giá ty 1.799 tấn gạo trắng. — Chở qua xứ Gènes: 33.400 ki-lô cây đã giá ty. — Chở qua xứ Port Said: 42.500 ki-lô cây đã giá ty.

Ngày 26 JUILLET 1919. — Tàu Nhứt-bôn chở về Nhứt-bôn: 3.973 tấn gạo trắng.

Ngày 27 JUILLET 1919. — Tàu Nhứt-bôn chở về Hoàn tân «Nhứt-bôn»: 1.453 tấn gạo trắng.

Ngày 28 JUILLET 1919. — Tàu Nhứt-bôn

chở về Kô-bé «Nhứt-bôn» 1.016 tấn gạo trắng.

Tàu nước Náo-oai «Norvège» chở qua Hưởng-cảng: 123.100 ki-lô cá khô, 78 ki-lô sừng nai, 926 tấn gạo trắng, 169 tấn tấm.

Ngày 29 JUILLET 1919. — Tàu Äng-lê chở qua Hưởng-cảng: 4.980 ki-lô cá-mặn, 4.500 ki-lô cá khô, 6.090 ki-lô tôm khô 800 ki-lô măng-cụt, 2.017 tấn gạo trắng 361 tấn tấm.

Ngày 30 JUILLET 1919. — Tàu Langsa chở qua Pondichéry: 168 thùng gạch bông — Chở qua Colombo: 200 bao gạo trắng. — Chở qua Mát-xây Marseille: 35.600 bao gạo trắng, 1.130 thùng cao su, 286 thùng dừa miếng, 134 thùng mỡ heo, 424 bó da trâu, 830 thùng bắp hạt, 25 bao cám, 2479 thùng dầu dừa, 10.417 thùng dầu cá, 290 thùng mỡ heo, 257 thùng bột chuối, 27 khúc u-bằng-lăng 1.355 thùng trà huế, 1.787 bao tiêu hạt 246 cái thùng không, 192 thùng ve chai 64 thùng nệm và mền cỏ, 200 thùng vật thực Annam, 3.762 tấn gạo trắng 4 tấn gạo lức.

Tàu Langsa chở qua Xiêm 5.800 ki-lô ve không, 8.823 ki-lô sữa, 221 ki-lô mũ thung.

Ngày 31 JUILLET 1919. — Tàu Langsa chở qua thành Havre: 38.411 ki-lô da trâu, 11.000 ki-lô mỡ heo, 100.166 ki-lô rượu rôm, 9.730 ki-lô cây làm kiêu, 30.026 ki-lô dầu dừa, 688 ki-lô dầu chai — chở qua Mát-xây 539.082 ki-lô dầu dừa, 3.796 tấn gạo trắng.

Tàu Äng-lê chở qua Hưởng-cảng: 38.240 ki-lô cá khô, 1.600 ki-lô da cá, 9.000 ki-lô kềm vụng, 980 tấn tấm, 297 tấn cám.

Ngày 1° Aout 1919. — Tàu Langsa chở qua Hạ-châu: 180.000 ki-lô cá khô, 6.300 ki-lô mỡ heo, 1.000 ki-lô sắt vụng 32.000 ki-lô heo sống, 217 tấn cám.

Ngày 2 Aout 1919. — Tàu nước Hà-lang chở qua Sourabaya: 5.078 tấn gạo trắng

Tàu Äng-lê chở qua Hưởng-cảng 8.000 ki-lô da heo, 12.280 ki-lô hạt nai, 105.

000 ki-lô kềm vụng, 3.700 ki-lô xà-bông, 2.500 ki-lô đường đen, 1.242 tấn gạo trắng, 259 tấn tấm, 537 tấn cám.

Ngày 4 Aout 1919. — Tàu Náo-Oai chở qua Hưởng-cảng: 331 tấn gạo trắng 1.018 tấn tấm, 121 tấn cám.

Tý và Sửu nói chuyện

Một ngày kia, lúc 6 giờ sớm mai, Tý đi việc tư, sáng tiện đường ghé nhà thăm Sửu, gặp Sửu đang ăn cháo lút lòng, Tý vọt miệng hỏi: ủa anh Sửu làm gì mà ních cháo sớm vậy?

S Sửu lật đặt buôn dừa nháy xuống nắm tay Tý bữa sũa chào mừng và nói: À, việc đó dễ rồi tao sẽ thuật lại cho chú mày nghe. Còn chú mày làm gì vẫn mặt trên 2 tháng nay, tao không rõ chú mày đi đâu vậy...?

Tý. — Mất lo việc ruộng, bắt mạ..... cấy dăm... có rảnh ở đâu mà đến viếng anh. Còn anh, sao? lúc này khá... há...?

S Sửu. — Khá gì chú mày, cái nghề làm việc cóc-ken này, ăn trước trả sau, hề biết cầu-kiếm thì còn có đủ mà chỉ dưng, bằng xa-xi nó hụt 1 tháng thì phải hụt hoài. Chớ phải như làm việc thùng ben... lẽ nào không khá? miếng là dưng bài bạc chắc thì làm giàu.....!

Tý. — Cái đó là lẽ thường, ai cũng rõ. À, hỏi này anh đang ăn cháo rồi kể tôi đến, anh nói thuật chuyện gì đó?

S Sửu. — Ở phải, chú mày bôm rày có hay chuyện gì không?

Tý. — Nào! ở ruộng mới về như ở trong buồng gói mà hay cái gì!

S Sửu. — Đây nè, trót tháng rồi Annam ta ở Saigon đông lòng tây-chay không thêm uống café của bọn china nữa.

Tý. — Sao vậy?

S Sửu. — Tại bọn china ý mình rằng: cuộc thương mại ở xứ ta chúng nó chỉ

đoạt hết, muốn làm chi tự ý. Nay kiểm cứ tăng giá món này, mai kiểm cứ tăng giá món khác, cho tới café là việc buôn bán nhỏ nhoi, chúng nó thấy Annam mình mỗi buổi sớm mai có tánh quen hay đến tiệm của chúng nó mà ầu lút lòng thỉnh không rạp nhau mà tăng giá lên cho mất mà thủ lợi cho nhiều. Thấy việc bất bình như thế; nên các nhà soạn báo ở Saigon vì phần trách nhiệm mới có động Đồng-bang ta xin đừng thêm đến quán café của bọn china mà uống nữa. Khá, cuộc cô-động việc tây-chay café china coi mỗi kết quả, vì người Annam ta lúc này không thêm leo đến quán café của china nữa. Thiệt là đáng mừng đáng khen..... Vậy, cho chúng nó biết cái dân khí của ta mà chừa bớt cái thói khinh thị kiều căn đi.

Tý. — Nghe anh nói này giờ, tôi mừng quá, mừng là mừng Annam mình ngày nay có ý níu dặng mới giãv đoàn-thể rồi đó. À, cái đó là Annam ở Saigon, còn Annam Lục-thị, như ở ở Cánh-thơ là chỗ mình ở đây..... sao? có tây-chay café china chưa...?

S Sửu. — Có ở đâu! còn tới tiệm chúng nó nườp nườp mãi chú mày coi tao đây: mình là Annam, da thịt Annam, huyết mạch Annam, có lý nào bọn china đã đến xứ mình chim thâu các mối lợi, lại còn khinh dể mình, tao lúc trước cũng có chứng hay uống café mỗi buổi sớm mai vậy, chừng tao hay Đồng-bang mình ở Saigon đông hè tây-chay café, tao cũng lập tức tây-chay như họ, mỗi bữa sớm mai trước khi đi làm việc, tao dặn mẹ bầy trẻ trong nhà nấu cháo ăn lút lòng cũng tốt và nhẹ tốn hơn là đến tiệm chường nó uống café lại còn ăn bánh mì, xi-mai, bánh chả-quẩy, này này nọ nọ, sao cũng hết 1 cắc, 1 cắc ngoài.

Tý. — Chớ phải Annam mình nội Lục-thị rạp nhau làm như Đồng-bang ta ở Saigon mà tây-chay ráo café của china đi, tưởng lại bỏ café lút lòng cũng

không khó gì mà, mình ăn cháo, ăn xôi... mà thế cũng dặng. Nói cùn mà nghe như vì nào có ý giết café bỏ không dặng, thì hãy chịu khó mua về nhà rang nấu mà uống, xin đừng leo đến quán café của chúng nó nữa thì thôi. Đã biết việc tây-chay café là một điều nhỏ mọn không đủ làm hại chúng nó, nhưng mà Annam ta cũng nên tập lần sự hiệp-quần sự đồng-tâm, sự đoàn thể cho chúng nó rõ rằng Annam ta ngày nay đã tỉnh ngộ rồi thì chúng nó hết khi thì Annam ta nữa. Nói vậy: anh nghĩ coi có phải không.

S Sửu. — Phải lắm chớ... Sửu vừa giết tiếng, Tý đứng dậy kiêu về, vì đi có việc gấp. Tý ra khỏi cửa rồi trở lại kêu Sửu mà nói: à anh Sửu, chuyện tây-chay café china, tôi chịu lắm, anh nói hoài tôi ngớng nghe hoài... mà thôi, mắc gấp về.... bữa nào rảnh việc tôi đến nhà anh sẽ nói nữa cho tôi nghe đã.

S Sửu. — Ừ.... ô-rơ-hoa..... chú mày.

K. X.

Lời rao cần kiệp

Kính cùng chư khán quan và Phụ-diễn dặng rõ: Những bài chi các ngài muốn giúp ích giúp vui mà ăn hành vào An-Hà nhựt-báo xin gởi cho M. Phạm-kỳ-Xương Chủ-bút hay là M. Trán-dắc-Nghĩa Tổng-lý cũng dặng.

Còn về sự mua nhựt-trình, sách vở, tuồng, truyện, giấy, mực, dặng các lời rao, văn... văn... Nói tóm 1 điều là việc chi có nói về tiền bạc, mandat, lettre recommandée, xin các ngài gởi ngay cho M. Trán-dắc-Nghĩa Tổng-lý và chủ sự An-quán An-Hà mà thôi.

Xin các ngài lưu ý.

Bổn-quán cần cáo.

Ngu đời

Nước cơn lớn cơn ròng,
Trời có nắng có mưa,
Chữ tang bái Thiên-di nhình quá ngán,
Người sanh trước lời rằng thật đáng,
Kể noi sau ắt có nhọc gần,
Cam nhứt đều ích kỷ tổn nhân,
Mà không chịu ngóng nghe xem xét.
Người có trí phải ở sao cho nên nết,
Đừng nay vậy mai khác thế sao xong.
Tưởng có tiền có của gọi rằng thông,
Buồn lời quấy không kiên người trong
[thủy-thổ]

Lạ chi những người hay lỗ mỗ,
Mà nay nghĩa mai ăn.
Kia là ai có thể có thần,
Đừng abe mếp ngồi dàu nói đó.
Gẫm cuộc đời ngựa qua cửa sổ,
Ba tất hơi để tiếng cái mỗ.
Lựa là phải cùng nhau tranh đấu,
Tánh tham lam ôm ấp mới lụy cầu,
Lòng độc hiểm trăm năm còn để tiếng.
Tùy thời thương chiến cho chà chệch nó
[kiên]

Đều ngbình ngan hung bạo khá chừa.
Bày lợi dân lợi vật người tra,
Chỉ nẻo vay vạc đang tham khuyến
[chớ dấm]

Lời ngay thẳng nghĩa nhân chằm bằm,
Kia nhiều người tánh nết kiên ngoa,
Học những thói bạc với đa quá.
Mới có câu mình bại lấy mình.

Lại có chữ như, cang, thường nhân.
Vật bất tể vật chi tình dả,
Phận làm người nhỏ lớn khác nhau xa.
Sao nỡ để tiền như dắc chí.

Tiếp xử kỷ, kỷ dư mới chính.
Chớ lấy danh đánh chưởi vô tình,
Mà thành như chi ác.

Cũng có người kỳ hậu giả bạc,
Đem những đều yếm cực nghinh tân,
Nào có khác hạt lập kê quán,

Tục hăng ví khó thêm chó cắn,
Gám lợi danh sừng ốc mọn đầu lân,
Cũng biếm kẻ ở như mà thắng kỷ.

Lại nhiều người khổ bất tự tri,
Thấy lợi nhiều lòng tham quên ngãi.
Hỗ với loài sùng có giữa trần ai,
Đạo làm người chung thì cho vẹn toàn,
Đường có trước rồi sau mà thán oán,
Cuộc vinh hữ tiên trường nghie cũng buồn.
Còn bài hóa vớt sâu cuộn cuộn,
Nền phú hậu, cửa trăm anh, biết đâu
[là cang kỷ]

Sách có chữ:
Hữu danh nhân phú quý,
Vô sự tiền thân tiên.
Thường-nguyên-Chánh.

Văn-hoàn-h-công-khí

Bấy lâu, vì phải lưu lạc giang hồ nên không có ở nhà, đang đọc báo chương cho thường. Đến nay về nhà, thấy nhứt báo An-Hà cũng cứ lệ thường mà gởi cho tôi hoài; thật cảm ơn ông Trần-Quán-lý, có lòng cố cấp. Mấy số ấy mấy đứa em tôi ở nhà nó đọc rồi bỏ lộn lạo hết, nên tôi về coi lại, số đăng, số mất song cũng hàng được mấy bài của Huế-thượng Minh-chánh và các quí vị hiện bất cùng cô Mậu-Đơn là người ở đồng tỉnh, và quen biết với tôi, lúc ấy tôi cũng muốn vội vả lấy lễ công mà cang 2 bên, song lúc ấy tôi đương cơn trọng bệnh chưa thuyên nên phải hàm thinh.

Kể nay, vừa hết đơn, lại vừa tiếp được số An-hà 127, đề ngày 8 Aout 1919 đọc tới bài «Tự do điều đảng của cô Vô-thị-Tác (Cầu-Kho) và bài «bất bình tắc mình» của M. Nguyễn-Hiến (Singapore) đọc hàng ngón từ, mới hay rằng: «cũng vì việc Mậu-Đơn và Huế-thượng Minh-Chánh hiện bất thi từ lúc nọ, nên hai người mới ra mà thêm lời quấy phá».

Tôi xin lỗi, vô lễ, mà phản ngay sự này ra cho hai bên hết đều cái cớ nữa.

Xét lại: chẳng ai là phải, cũng có quấy hết thấy. Cô Mậu-Đơn vì quyết khí chi

nộ mà đem những lời phản đối không kiên tuối tất; ấy là thô lỗ của đờn bà bời vậy có câu rằng: Phụ-nhơn nan hóa. Song le cũng vì ai trước quấy nên cô ta mới tức mà nói những điều như thế, chớ kỳ trung; xét lại bài thi ấy của cô ta, cũng chẳng chỗ nào dám gọi rằng sai lắm được. (Muốn rõ tôi sẽ giải phân dưới đây.)

Mô Phật! còn ông Huế-thượng Minh-Chánh bời hay có khê hát chi tâm, chẳng hay suy xét: Tổ Huế-thượng hành hổ Huế-thượng, là lo công phu, đánh chuông, gõ mõ, tụng kinh, thấp nhang, lay phật, cứ lo phận mình mà thôi, chớ những việc trần thế, thì không hay ưa đoái tới. Cái này di khu khu lo tranh hay dở, hơn thua với một đưng thuyền quyền, không, thẹn sao?

Việc hát bè thi phù ấy, có phải về phần ông đâu? Còn lục-châu mà Tường hết người rồi sao? Lo việc hồng trần chi cho hao hơi, mồi trí mà làm cho tổn đức bình sanh của ông đi. Ông chẳng sợ Phật quở sao? Mô phật! xin Phật linh chứng dùm đệ tử của ngài có lòng thành đi lo việc thế gian với phụ-nhơn đó!

Còn cô Vô-thị-Tác và M. Nguyễn-Hiến cũng là trợ bút cho An-hà, sao chẳng hay suy xét lại tự vị Huế-thượng Minh-chánh mà quên tình đồng nghiệp (trợ-bút) cùng nhau. Tôi xin biên lại bài thi của cô Mậu-Đơn, đăng phân giải cho rõ kéo lục châu chưa tường ai phải quấy.

Đề: Không chớ trông bóng bóng

Vận: Thăng, ăn, măng, nhũn, răng
Tráo trở Bắc Nam rẽ xích thăng,
Nhớ chớ dựa cửa măng quên ăn.
Mặt mơ tường bạn ngồi khoan rẽ,
Tre luồn dàu lòng ngại rắp măng.
Ngày lụng chờ tin xuôi ruột quặn,
Canh tàng vẫn dạn khiến mây nhũn.
Buồn khuôn khôn nháp Liễu-tè-mộng,
Đéo dắc oanh vàng giận nghiêng răng.

Mille Mậu-Đơn

M. Nguyễn-Hiến cho cái đề «Không, chớ trông, bóng, bóng» rằng chẳng phẩm ý bài thi, nên xin sửa lại là: «Nhớ chớ trông. Tôi dám gọi đề của Mậu-Đơn trúng một nghĩa với đề: Nhớ chớ trông. Vì chớ trông đi khỏi không có ở nhà, không biết đi đâu, nên nhớ chớ trông ra đứng ngó bốn phía, không biết trông vào đâu cho thấy mặt chớ trông, nên gọi là không, chớ trông, bóng, bóng» theo nghĩa là: Nhớ chớ trông. Còn ngài Huế-thượng Minh-Chánh và cô Vô-thị-Tác, bất tiếng «dựa cửa» cho rằng sai. Há! há! há! học hay chưa? Thế thì có Vô-thị-Tác tưởng Huế-thượng học hay, bất trúng nên cô mới ra nói theo một ý với Huế-thượng dặng si nhục một bọn quần xoa của cô cho bỏ ghét chớ gì! Nè ông! Này cô! quên sao? tiếng «dựa cửa» có phải là đề mà dùng về (mẹ trông con) mới được sao? chớ «vợ trông chồng» mà dùng chữ «dựa cửa» thì không dặng sao? sách nào mà cấm vậy! Tôi xin nhắc lại cho nghe, kéo còn mẹ mui. Tiếng «dựa cửa» của Mậu-Đơn dùng vậy đúng lắm, hay lắm vì Chinh-phụ-Ngâm có câu rằng:

Ỗ môn cốt tiếp kim sanh phận,

Thiên nhai tri quán bình sanh hôn.

Ból chữ ý môn (dựa cửa) theo trong mấy câu ấy có phải là chớ trông đi xa, nên dựa cửa mà trông chăng? Nhưng rứa mà không biết đi đâu, nên gọi là: Trông, bóng bóng. Vì trong Chinh-phụ-Ngâm có câu:

Từ lũng biệt hậu phong sa lũng

Kim nhựt tri quán hà xứ túc

Đó! Trông chưa? dặng dặng chưa ???

Còn câu: Tre luồn dàu lòng ngại rắp măng. Câu này cô Mậu-Đơn, có ý sợ chớ trông của cô ta đi xa rồi yếm cực nghinh tân đi chăng? Song le suy ra còn non nớt chưa đáng để vô cập trạng được. Phải để câu ấy vào cặp luận thì được Song-le vận «măng» nếu đổi xuống gần vận «răng» thì không được vì hàng vận là: «thăng, ăn, măng, nhũn, răng.» Vậy cũng nên dung chế cho rằng được, vì cái vận đó, thiệt rất bó buộc, xưa nay ít ai làm cho ngon vận.

Đấy tôi xin khuyên ông Huê-thượng Minh-Chánh rắng nhớ, từ đây về sau, xin ông chớ có ý biết chữ mà bỏ chùa, nếu còn tái luận, ắt chẳng khỏi lục-chan hay ra, rồi di nghị thâu tai quan trên, ắt quan trên cho phép ông huôn tục mà chớ. Vì quan gọi ông còn mền, hồng trầu, ông lại tranh luận hay, giỏi tài, ắt cho ông ra bình bút mà tranh luận với các nhứt-bảo của Tào, như Hoa-kien nhứt báo lúc nọ phản đối với Nồng cổ, nếu lúc đó ông làm chủ-bút, ắt ông chẳng nính. Nên may ý quan trên y như lời nói của tôi đây, ắt ông hết lo công phu nữa, trả áo ca-sa cho phát, thôi thế phát nữa, rồi về trần mà cưới vợ, đội khăn be mặt hàng lụa, đi dày ăn-phởn, chừng đó ắt là đường đường diện mạo, lăm lăm nai phong mỗi năm chẳng trễ sừn thuế, chừ không vậy, e người gọi rằng: đối thế trốn xau chẳng?—

Nếu may mà ông trở nên như rứa, tôi tuy bất tài, nguyện rắng sức làm 1 bài thi chúc cho ông như vậy:

Cởi áo ca-sa trả lại chùa,
Về trần gấu sức dặng tranh đua.
Mở thêm dân trí trong ba xứ,
Khởi tụng công phu học bốn mùa.
Liên viên hết hơi than, thở, tuổi,
Trấp khấn có kẻ đỡ nưng đưa.
Công danh phú quý, dân hơn nữa!
Lựa phải ép lòng chịu mười đưa?

Bácliên — Lê-chơn-Tam dit Thuận

Tỉnh Cantho LOI RAO

Quan Chủ-Hoà rao cho thiên hạ hay rằng trong lúc sửa cái cầu sặc Cái-vồn xe hơi đưa bộ hành qua lại **Vinh-Long-Cantho** ghé tạm dờ ít bữa tại đầu cầu ấy. Vậy nên lần chừ bộ hành tới chừ Cái-vồn, rồi đó bộ hành đi bộ ra tới xe hơi cách chừng vài trăm thước langsa.

TAU CANTHO CHAY:

Buổi sớm mai: 8 giờ

Buổi chiều: 3 giờ

Cantho, le 28 Août 1919.

Signé: Tholance

Ký giừ Vô-thị-Tắc

(Cầu-kho)

Xem báo An-hà số 127, ngày 8 Août 1919 thấy chị Vô-thị-Tắc xướng ra bài Tự do diễn đàn mà biện luận, có ý bình Huê-thượng, ấy cũng vì việc chị Mầu-Đơn làm thơ trông chớng lúc nọ.

Chị Vô-thị-Tắc ơi! chị Mầu-Đơn với chị em ta cũng là một bọn quần-xoa, cũng một đoàn đồng nghiệp (trợ-bút). Sao chị không xét lẽ quấy của Huê-thượng, đi vọi vả huôn lời mà nhục một bọn liên bồ của chị em ta vậy. Mà không cần gì chị phải tướng nhan, bình nhan chị, miêng là chị đứng kẻ giữa, lấy hai chữ vô tư mà nói, lấy công lý mà phân, thì tôi chẳng dám trách chị. Cái này Huê-thượng đã có lỗi lắm, mà chị còn xen vô chất quấy sao mà chị biết chữ «dựa cửa» là dùng sái? Sách nào dạy vậy? Chị biết chớng? Ở biết rồi! chị nghe Huê-thượng đây trước, thì chị mượn trớn mà đẩy thêm chớ gì! chị đừng làm như vậy mà em buồn lắm! Buồn là buồn chị không có học, lại đi thọ giáo làm chi với Huê-thượng những lời quấy tẻ như rứa? Ấy là: đệ tử phục ký ho đó (!!!) Đấy này, chị hãy nhướng mắt cho lớn, rửa tai cho sạch, mắt rắng xem, tai rắng nghe, tôi giải tiếng: «dựa cửa» của chị Mầu-Đơn làm đây: chữ «dựa cửa» dùng vào bài thi này đúng lắm, hay lắm, chẳng ai còn dám chê đùa như thấy trò của chị vậy. Cớ bởi đâu mà ra? Là vì trong chinh-phụ-ngài có câu rằng:

Ý môn cơ thiếp kim sanh phạn,
Thiên nhai tri quân bình sanh hốn.

Đó! thấy chưa? tiếng ý môn có phải là dựa cửa chẳng? Đó nói về vợ trông chớng như vậy trật sao???

Còn câu: Tre lưỡn đầu lòng ngại rắp măng. Câu này chị Mầu-Đơn có ý sợ chớng yểm cựu nghinh tân cũng phải, vì cây tre sợ người dớn ó mà rào măng non, là ý nói: kỳ lân không gia, kỳ cựu như chị cũng nên dùng chế cho rằng được, vì cái vận đó, thiệt rất bó buộc, xưa nay ít ai làm cho ngon vận.

hà? (trong kinh thi) song xét lại câu thi này dường tượng như câu luận vậy, song bởi cái «vận» ràng buộc quá, nên phải vậy; hém vì ai không hay dùng chế. Còn chị nở bắt chước thấy của chị, nên gọi Mầu-Đơn làm thơ loạn luận? Ai loạn luận? chị khéo thì thôi! chớ như câu thi của Huê-thượng như vậy:

Thối bạc chớng con biết mấy thăng.
Chị lại bình thấy của chị, mà cho câu này là không lỗi, chị gọi là ý thần từ. Tôi cũng cho lời chị là trúng, song trúng là trúng theo những gú của mới nói vậy mà thôi. Vì nhiên chị dớn hà có tánh dữ-dằng, hỏn ăn coi chớng như rơm rất măng chớng như chó heo, kêu bằng thăng này, thăng kia v...v... ấy là thói tục xưa nay hằng có, quả có, thật có, nhưng mà dớn bà ấy cho rằng dớn bà hư; không kẻ cang thường, luân lý là gì; chớ gái hiền đức khôn ngoan, chẳng hề kêu chớng là thăng bao giờ? Đã biết Huê-thượng dụng câu đó cũng nhảm, song le rất uống công vì dụng những lời ấy nghe ra xằng xớm, chẳng phải là diệu làm thi như vậy đâu? Hà chẳng biết «THU THANH PHÚ TRƯỚC» sao?

Xét lại bài thi của chị Mầu-Đơn chẳng có chỗ nào cho rằng sai lắm. Như cập luận:

Ngày lụng chờ tin xuôi ruột quặn,

Canh tàng vẫn dặng khiến mây nhão,
câu này cố ý nói theo ý trong kinh-thi, thiên Thiệu-Nam, có câu rằng:

Vị kiến quân tử tâm ưu xung xung.

Chị Vô-thị-Tắc ơi! Tôi xin khuyên chị hãy: Trách kỳ thiệu giả nhi tưng chi, kỳ bất thiệu giả nhi cãi chi. Nếu chị có thọ giáo với Huê-thượng nữa, thì rắng mà kêu ông dạy cho chính chắn, đừng có dạy như hôm nay, thì khó chịu quá? À! mà chị học chữ hay là cũng học kinh kệ nữa? Nếu chị học được kinh kệ của Huê-thượng, thì tôi cũng rất mừng dùm cho chị, mừng là mừng chị được làm cô-vải lo trao đổi thiện tâm, chẳng bao lâu đây

chất phát rước chị về Tây-phương mà chớ.

Tôi bất tài, cũng nguyện cho thấy trò chị:

Xát đến Tây-phương vui cảnh tịnh
Hồn về Nam-quốc độ trần ai.

Mô phạt! Mô phạt!...!...!...

Bácliên: Mlle Xuân-Khoi.

Cáo Bạch

Bồn-Báo có tiếp dặng cái bài của một vị ở Vinh-Long gửi đến xin ấn hành vào Bồn Báo. Nghi vì bài ấy dùng nhiều lời bao-biếm một người kia mà rứa hỏn riêng của mình; nên Bồn-báo chẳng thể nào mà ấn hành bài đó cho đặng. Vậy xin vị gửi bài đó cảm phiền.

Luông dịp Bồn-Báo kính tỏ lòng chừ lớn rằng: Bồn-Báo nhứt định chẳng ấn hành bài nào dùng đến tư sự của mình mà bao-biếm thì nhục người mà mình oán hận đó. Ấy là một điều làm cho mất niềm hòa hảo. Xin chừ tôn lưu ý.

Bồn-báo cần cáo

Lời nói phong phanh

Les on-dit

Nghe nói phong-phanh rằng: tại Cánh-thơ lúc này Đổng-bang ta nhiều vị đã khởi sự tẩy-chay café của chệc như ở Saigon vậy. Nên mấy tiệm café, xi-mại của chinouis lúc này coi mòi bớt kẻ tới lui như lúc trước. Hạnh thậm, hạnh thậm

Nghe nói phong-phanh rằng: 2 tiệm bán café và đồ điểm tâm của người Annam ta sẽ lập trong nay mai đây tại châu-thành Cánh-thơ. Người đứng lập là Bảy Thục và Cai Lương. Vậy ngày nào 2 tiệm café Annam ta lập thành, xin Đổng-bang đến đó mà giúp nhau cho nên việc.

Nghe nói phong-phanh rằng: bọn khách-trú xăm-xi xăm-xít với nhau rằng: An-nằm chầy làm bộ vậy, chớ chẳng khi nào lấy-chạy họ cho nổi, bề nào cũng tới tiệm họ mà uống café chớ đi chỗ nào? Bớ thấy chưa Đông-Bung, họ còn khi thị ta hời, rằng lấy... mà bên mới giấy đoàn-thẻ..... lấy-chạy café rồi sau se tới hàng hoá của họ.

Nghe nói phong-phanh rằng: lúc này tại Châu thành Cánh-thơ có một người đàn bà ăn mặt từ tế diện đồ nữ trang (đeo vàng) coi nhúm nha hay léo hánh đến nhà sang trọng, nhà máy cô, máy thiêm, nhứt là nhà giàu, kiếm có nói nhủ là vợ ông kia thấy uo đi đường ruồi bị mất hết tiền bạc xin tạm đỡ đủ tiền đi tàu đến... (chỗ nào nó muốn nói đi đó) chừng bạn về sẽ ghé trả lại. Nói vậy rồi ai đưa cho bao nhiêu: hoặc là 1 đồng, 5 cái, 3 cái cũng lấy hết; song 1, 2 bữa sau cũng còn thấy người đàn bà ấy đến nhà khác làm như vậy, chớ chưa đi khỏi Cánh-thơ.

Không rõ người đàn bà này muốn làm cách gì đó? Chớ theo cái ngu kiến của Nghe-Lóng thì người đàn bà này nếu không dóm hành thì cũng thừa dịp xông thuốc mê mà lấy của. Còn đồ nữ trang của nó đeo trong mình đó, Nghe-Lóng e là đồ giả quá.

Vậy xin ai này hãy phòng lấy kéo có ngày phải mất tay gian giảo!

Nghe nói phong-phanh rằng: Tuấn rồi đây lúc canh khuya nhà Báo-Sáng Cánh-thơ mở cửa rước: đàn bà đến sang, gian nhân thừa cơ lên vào dặng lấy đồ của mấy cô mụ. Song may, mấy cô mụ hay, gian nhân làm chi không dặng việc, tưng thế phải mở cửa chạy ra ngoài, lại còn hăm he đòi mỗ bung mấy chị đàn bà chưa là khác vì tại mấy chị đó cho mấy cô mụ hay mà thức dậy.

Ước ao xin số Tuấn-thành cho người rình bắt bọn gian này dặng giữ sự yên ổn cho nhà Báo-Sáng, vì năm rồi đây nhứt là cô mụ Quyển đã bị chúng nó lấy đồ nhiều bậu.

Nghe-Lóng

Ai tín

Bồn-báo có tiếp dặng tin buồn rằng: chánh thất của quan Huyện Nguyễn-văn-Cửa Tổng-Lý "Nam-trung nhựt-Báo" và chủ-sự nhà in "Union" tại Saigon là cô Lâm-thị-Lang đã từ trần hôm ngày 21 Août lúc 5 giờ sớm mai, hưởng dương được 41 tuổi.

Cuộc tổng chung dặng an bài ngày chửa nhựt 24 Août.

Bồn-báo kính từ lời bi thống xin phân ưu cùng quan Huyện Nguyễn-đại-Nhơn cùng quý-quyển ngài và cầu chúc cho vong hồn quý Phũ-nhân dặng khoái lạc chốn thiên thai, an nhàn nơi tiên cảnh.

An-Hà Nhựt-Báo huy lụy klo h diếu.

Sự mất bạc tại nhà giấy thép Cánh-thơ

MỘT THẤY ĐỘI (FACTEUR) VÀ MỘT TÊN CU-LI BỊ DAM

Ngày thứ bảy 23 Août 1919, lúc 10 giờ tới tàu ở Camau chạy về đến Cánh-thơ Cò tàu đem thư tới nhà giấy thép, theo lệ thường chẳng có ai làm việc trong lúc đó, thì giao thư ấy cho tên cu li ngủ gát nhà giấy thép. Tên cu-li này giữ chìa khoá cửa ngoài, lãnh thư rồi đem vào để nơi bàn, chừng 4 giờ sáng Đội Thi (facteur lettré) đến soạn ra mà phát cho các chỗ.

Đêm đó lúc 4 giờ sáng Đội Thi đến, tên cu-li giao chìa khoá cho Đội Thi mở cửa soạn thư. Khi mở cửa, theo lời khai của Đội Thi, thì va thấy thư xóc

CÁI MỎ THƠ

Nghiêm trang trên giá rất nghiêm trang
Cất tiếng oai ra vờ xóm làng
Gần mượn tiếng tâm trong ấp lý
Xa nghe oanh liệt chốn nhơn gian.
Kiết hung truyền báo đôi vôi liệch
Huân cấp thông tình mấy chấp vang
Nấy lúc rành rang chưa mở miệng
Một phen mở miệng chúng kinh hoàng.
Gian-hương-Nhượng (T. P.)

GỐC CỬI THƠ

Tuy là thảo mộc tánh vô tri.
Gốc củi chà chom hiểm kẻ vì
Lúc bữa nê ra người sợ chạy
Khi ôm gộp lại dễ vai đi
Trong lò cháy đỏ than vảo sáng
Khởi bếp đen thui khói ngục si
Miếng dặng nhà no-lo chính chán
Công linh trên thế đồ ai bì
Gian-hương-Nhượng (T. P.)

KHUYẾN HỌC THƠ

Hỡi người nam tử lúc xuân xanh
Chỉ dốc siêng năng ráng học hành
Kinh sử ôn nhuần đặng mỗi một
Văn chương rèn tập phải tinh anh.
Theo Thấy bang hồi niệm trung hiền
Lựa bạn giao du chữ tích thành
Ngó dặng thang mây mà gộp gờ
Vinh vang lộc nước sáng ngôi danh.
Gian-hương-Nhượng
Secrétaire aux Travaux Publics.

Sửa chữ sai

An-Hà kỳ này nơi trương thứ 8, xin chữ Độc giả đọc tới chữ: KỶ TÂN KHÔNG GIA KỶ CỰU NHƯ CHI rồi tiếp qua chữ HÀ (trong Tài kinh...) trương thứ 9. Xin bỏ mấy hàng dưới chót trương thứ 8.

vẫn ra lộn xộn hết, có mộ cái thơ gởi có dịnh giá (valeur déclarée) 100\$00 thì xé ra lấy bạc rồi để bao không lại đó. Đội Thi tri hồ và kêu tên cu-li chỉ cho nó coi. Còn tên cu-li khai rằng: Đội Thi đến mở cửa soạn thư trên 10 phúc đồng hồ rồi mới tri hồ sự ấy. Xét: cửa nẻo còn y nguyên, chẳng mất chi ráo, chỉ mất 1 cái thơ có gởi 100\$00 đó mà thôi.

Ông chủ giấy thép trình sở tuần thành hay lấy ăn kết (enquête) rồi giải Đội Thi và tên cu-li đến quan Biên Lý ngãi dạm cả 2 vào khám dặng tra vấn.

Gian ngày thế nào chưa rõ xin các độc giả đợi ít ngày, Bồn Báo nghe rõ có tích rồi sẽ tiếp thêm.

Nghe nói cu-li này tên là Tỷ mà dốt, không biết viết biết đọc chi hết..... AI GIAN...?...?...?

Thi tập

GIANG HỒ CẨM ĐỀ

Một bước giang hồ một xót xa
Lòng này ai kẻ biết chăng à?
Nước non ví có tình thương chớ,
Nam bắc còn nhiều lúc lại qua.
Thế lộ gập ghình bao sá quãng,
Anh hùng vinh nhục kẻ chi là.
Hẹp gì phú tái trong cơ Tạo?
Trời đất xây vắn ta với ta.

Giang-hồ Y-si.

Hồ-hơn-Chữ.

HÒA NGUYỄN VẬN

Ngân trùng Nam Bắc biết bao xa,
Đưa đây vì dẫu khéo khiến à?
Đất khách ngậm người non nước cũ,
Quê người vô vô tháng ngày qua.
Hương-quang thui giắc buồn khuôn
(những

liệp-phố lia châu thăm biết là,
Cái hội rống này âu bằng gập,
Non sông há hồ mặt mày ta.

Lê-chơn-Tâm dit Thận.

Nam-kỳ thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 7 1 25
 Đồng-Dương..... 7 30

Giá lúa

Từ 5\$15 cho đến 5\$20 một tạ, tùy theo thứ lúa.

CANTHO

MỚI ĐÓ RỐI CHỐI !..... TỨC !

Ngày 21 Aoút 1919, tên X... là bạn chèo ghe đi với Hương-cả làng Trung-Hương đến Cánh-thơ. Lúc 7 giờ tối, cơm nước xong Hương cả lên bờ cổ việc tư, X... ở một mình dưới ghe vắn-vẻ... thêm.. bèn kêu 1 con kỳ nữ xuống ghe, mà thủ lạc. Chừng cuộc mây mưa đã tạnh kỳ nữ hỏi tiếp công... X.... chối, nói không có chuyện vắn chi cùng kỳ-nữ hết. Mới đó ràng ràng mà chối chối?... tức, kỳ nữ kêu lính bắt về bắt.

XE HƠI DÙNG XE KIẾN

Ngày 26 Aoút 1919 lúc 5 giờ chiều, đường Cánh-răng-Cánh-thơ nơi cây trụ 3 ngàn, có một cái xe kiến và 1 cái xe hơi trong chạy ra; còn 1 cái xe kiến nữa ngoài chạy vô. Khi 2 đàng tránh nhau phần đường hẹp xe thì nhiều nên rồi trón xe hơi và xe kiến đụng nhám nhau rất mạnh. Xe kiến phải gãy mà xe hơi cũng hư móp bộp; song may người đi trên xe đều vô hại.

Nghe lại xe hơi ấy thuộc về hãng xe của ông Võ-hiến-Đề, còn xe kiến bị hư gãy ấy của Nguyễn-văn-Lợi chủ xe.

TRÀƠN

ĂN TRỘM

Đêm 20 rạng mặt 21 Aoút chừng 11 giờ khuya, ăn trộm đánh hạ vô nhà Hương giáo B.... ở Vinh-xuân, cả nhà còn yên giấc, mặt sức cho kẻ trộm quơ

quào; song thời may, chó bắt được hơi lạ sủa dõ, Hương giáo dục mình thức dậy liền biết là có gian nhân, mới sẽ lên nom coi quả thấy bóng người đi thoát thoát, Hương giáo và la và rước, còn ở trong nhà tôi tớ cũng tiếp theo ó ví. Ăn trộm nhấm thẽ chạy đường trường không khỏi, mới chạy vào trong vườn, dằng nẩy thấy trò Hương-giáo cũng rước theo, nhơn trời thì tối phần cây cối rậm rạp cho nên không thấy nữa. Nhờ vậy mà ăn trộm mới chạy khỏi.

Chừng kiếm một hồi mà không được mới trở vô nhà, thấy có cái hầm, rồi soạn lại trong nhà, thì mất đồ hết bộn, tính phòng chừng 20 ngoài nguyên bạc.

ĂN TRỘM NỮ

Đêm 21 rạng mặt 22 Aoút lúc 1, 2 giờ khuya ăn trộm cạy cửa lò heo ở tại Trà-ôn mé dưới sông Bassac. Khi cạy cửa vô thì người chệp ngủ cửa hay giật ó ré lên và nhảy lại ôm ăn trộm; song le mới nhảy lại vừa tới thì ăn trộm đánh một cái vô hân tang nổi tam tinh không thấy chi hết, ăn trộm liền chạy ra ten chệp la lên thì có một người chệp nửa ngủ gần dục mình thức dậy..... Sáng có cái gỏi cây ba chộp ba sáng thấy tên chệp trong nhà tưởng dân ăn trộm còn, chữa ra khỏi, lấy cái gỏi liên trúng vô lăm vách một cái bung bể hai tấm vách, giời!

Phải trúng tên chệp kia thì hồn đá về am phủ rồi. Lúc đó thiên hạ nghe ăn trộm chạy rước theo mà bắt thì ăn trộm đã xuống xuống tàu mất. Còn hai bên phố mỗi cặng đều có 1 cái mõ tre nhỏ đánh lên rùm rùm.

Nghe nói bọn gian nầy đi năm người, 3 người chạy xuống xuống còn hai người chạy trên bờ; lúc yên rồi mới soạn lại trong nhà thì không có mất chi hết.

May mà, phải ngủ một hồi nữa mà coi!...!

Ô-MÔN

OAN ƯNG CHƯA CHẮC!

Bốn người ăn thịt chuột phát
 chứng cuốn tâm

Ngày 10 Aoút 1919 lúc 8 giờ tối tại làng Thới-lai có xảy ra một vụ, 4 người ăn thịt chuột phát chứng cuốn tâm,

Sự tích như vậy: Tên Hương diên Hội đi bắt chuột về làm thịt mà ăn khi làm rồi là 3 giờ chiều: trong khi ấy có tên Nguyễn-thị Cho là người ở lối xóm đến mà trả 0 \$ 20 cho hương diên Hội—oèn hương diên Hội mới mượn Thị-Cho xào thịt chuột giừu, vì nó mắc đi mua rượu—Thị-Cho xào chính thịt chuột rồi bỏ đi về.—Đến 6 giờ tối Hương diên Hội đi mua rượu về bèn ăn thịt chuột với ba đứa con trai (một đứa 13 tuổi, một đứa 6 tuổi, một đứa 5 tuổi).

Khi ăn rồi bốn cha con đều phát chứng diên hết—cha thì chùng dưới sàng lợm đất bỏ vào miệng nói rằng ăn thịt chuột—còn ba đứa con thì gật gờ gật giường. Chừng làng xóm hay đến mà già thuốc thì Hương diên hơi bớt—còn ba đứa con thì nằm mê mang bởi đó làng mới lập tức chở 4 cha con và bắt Thị Cho mà giải xuống quan Biện-lý—Nghe rằng: Vụ này làng xét thì cũng hồ nghi cho Thị Cho bỏ thuốc vào thịt chuột mà thuốc cha con tên Hội, đặt buộc diêm lấy dõ, song việc oan ứng chưa chắc—lại có kẻ cho rằng: ăn nhậu phần chuột mà diên cũng có.

ĐỐI LẤY ĐỒ

Đêm 18 Aoút 1919 lúc 12 giờ khuya tại chợ Ô-môn có một chiếc ghe bị 2 tên bới bơi xuống đến viếng. Khi chủ ghe hay, la lên, thì 2 tên bới thiên hạ đóng tiếp rước theo vát dất liên chiêm xuống 2 tên bới túng phải lạng—song vô ích, bị nhiều kẻ bơi xuống theo năm đầu

bắt đặng 2 đứa—Mới thấy trờng qui dạ xa vì liềm vạm vô lăm rầu bùm sùm da thịt đen quén.

Làng giải nạp chúng nó đến quan Biện-lý trị tội.

Joseph Phước (lai tin)

Một cặp oan ương

(Tiếp theo)

Lý-mỹ-Nhan rước Phàn-chí-Từ về nhà lớn

Cách ít ngày, Lưu-thiếu-Đức và Lý-cầm-Nhung đến chơi thì Lý-mỹ-Nhan phân rằng: «bà lớn quánh quẻ, một mình lấy làm buồn bực, cháu tính rước mẹ chồng cháu về ở chung với cháu cho vui, chẳng biết ý thiếu thẽ nào.»

Lưu-thiếu-Đức đáp rằng: «Được như vậy thì hay lắm, cháu rất có công với Khương-trí-Ngọc.»

Rồi đó ba người rủ nhau đến xóm Vinh-Hạ, Phàn-chí-Từ chào hỏi, chuyện vắn một hồi, thì Lý-mỹ-Nhan thưa việc rước về ở chung cho Phàn-chí-Từ nghe thì Phàn-chí-Từ nói rằng: «Đề mẹ nương nào nơi xóm này mà chờ hai trẻ nên danh, lập nghiệp, chớ vào mà ở nhà cao vách trắng thì mẹ chẳng an lòng sợ hai con hồ thãm tội nghiệp. Con có lòng trưởng đến, thì mẹ rất cảm ơn.»

Lý-mỹ-Nhan chưa kịp trả lời thì Lưu thiếu-Đức rước mà nói rằng: Dầu con có lòng thảo chi đi nữa làm rợ cho nó buồn dạ, tuy là chưa nên cuộc, chớ cũng tiếng dàu họ Khương, dàu lẽ nào nhà đó tường cao, lại để mẹ chồng ăn nơi xóm lạ. Xin chị chờ từ mà trẻ mang đến thất đức.»

Lý-mỹ-Nhan uấn nỉ lăm, Phàn-chí-Từ mới chịu đi, lại nói rằng: «Có thiếu nói không lẽ tôi chẳng vưng, chớ ở như vậy thiệt là khó cho tôi quá.» Rồi day nói với Lý-mỹ-Nhan rằng: «Thôi con về đi để mẹ nhậu Khương-bừu-Saoh về chừng ba bữa nó sẽ đưa mẹ qua.»

Lý-mỹ-Nhan thấy mẹ chồng chịu đi

thì mừng chẳng xiết. Lý-cầm-Nhung tuy không nói ra chứ cũng hơn hờ vui cười chắc sao cũng có dịp mà trò chuyện với Bửu-Sauh.

Đến chiều từ tạ ra về Phàn-chí-Từ biên Lý-mỹ-Nhan đề Khương-cầm-Nhung ở lại chơi ít bữa sẽ đưa ra luôn thể. Lý-mỹ-Nhan cũng bằng lòng cho con ở lại Phàn-chí-Từ với và cho Khương-bửu-Sauh hay tin như vậy.

(Sau sẽ tiếp theo)

Phụ-nh-bá-Tùng.

Minh-Lương. — Rachel-gia.

Truyện này in rồi và có bán tại nhà in An-Hà, (Cantho) giá 1 cuốn là 0\$ 35, mua nhiều về bán tính giá nhẹ

Việc nên làm!!

Rượu Rhum Stella làm tại Cantho, đặt rỗng bằng nước mía, uống đã ngon mà giá lại rẻ.

Vậy Bồn hiệu kính cùng chư quý vị rõ: Như vị nào muốn lãnh về bán đặng kiếm tiền bù hổng, xin viết thư cho Bồn hiệu mà thương nghị.

Lãnh về bán khỏi trả tiền trước, bán đặng bao nhiêu thì trả tiền bấy nhiêu.

Còn như vị nào lãnh rượu về mà bán chẳng đặng, thì gửi trả lại cho Bồn hiệu cũng đặng vậy, miễn là về còn tốt thì thôi.

Société des Sucres et Rhums de Cantho
Kính Gáo

Vô văn học hiệu

Trường học của Ông Võ-văn-Thơ lập, gọi là "Vô-Văn, học Hiệu" đã khai từ hôm 4 Novembre 1918. Nay được 50 trò nam và nữ vào trường

Thấy giáo cán mấn con nít học mau tấn phát vô cùng.

Tiền học và ăn, ngủ phải đóng trước tin giá như vậy.

Học Ngoài (không ăn ngủ) ...4\$

Học và ăn buổi trưa,7

Học và ăn ba buổi, ngủ tại trường 12

Như ai dùng giấy Quốc-trái mà đóng tiền trường cho con cháu học, thì Ông Đốc học trường Võ-văn cũng thâu, cứ mỗi phiếu 100 francs thì kể là:16\$

Bữa 3 Juillet bài trường tới 5 Aout thi tự, còn kỳ bài trường Tết thì cứ rằm tháng chạp bài, qua rằm tháng giêng thì tự, bà cho cô bác ai có dịp đi Cantho ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ ăn, chỗ ngủ.

Ai có cần hỏi thăm điều gì, xin gửi thư cho Ông Võ-văn-Thơ, thì lập tức có thư trả lời

MỸ KÝ

TIỆM HOA CHON DUNG VÀ KHẮC CON DẤU

ở đường Turc, số 16

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách đặng hay, tại tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch, đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, gỗ thun bằng cây, chạm bán đồng cùng hoa điều hảo tục theo lá nhãn hiệu, vào vắn.

Mộ bia chạm bán đá cẩm thạch.

Có thợ họa chon dung nhảm hình người mà vẽ bằng dấu sơn và bột, nước thuốc mực Tàu, viết chì than, họa biên liên và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

Trương-Ngọc-Giàu cần khải

曾 善 記 TẶNG THIỆN KÝ

DIT
TẶNG-NHAI

Entrepreneur des travaux de construction
(Cantho-Ville)

Lãnh soát các công việc

— HỒ VÀ MỘC —

CẮT NHÀ—LÀM HÀNG RÀO—ĐÚC CỐNG BẰNG
ĐÁ TRỨNG- CIMENT- ĐÓNG CỬA LÁ SÁCH- CỬA
LỌNG HỒ- VĂN HOA TÂY.

Quyết làm ăn bền vững, tôi cứ lấy mực thành tính làm đầu.

Các việc tôi lãnh, thì tôi hết lòng lo lắng cho toàn vẹn, cho mau mánh, những thợ của tôi đều là thợ lựa, rút tay giỏi khéo không mà thôi. Xin trong chữ quân tử, ai muốn mượn tôi làm việc chi thì khá viết thư cho tôi, hay là dời gót đến nhà tôi CHÂU-THÀNH CÁNTHƠ ĐƯỜNG SAINTENOY (CÁU TÀU LỚN) NGANG CỬA QUAN TRẠNG-SUR GALLOIS MONTBRUN MÀ THƯƠNG NGHỊ— Còn về việc tờ giấy chi chẳng hạn, nếu có dấu hiệu tôi mà không có chữ tôi ký vào, xin chư ông khá lưu ý rằng đó là không phải của tôi thật, vậy nên tôi chẳng hề nhình biết tờ giấy ấy bao giờ

TẶNG-NHAI

Cẩn-khải

Hậu thanh

Giao tiếp thương mại hội

CU LAO MÂY—CANTHO

Hội mua và bán lúa.

Định số vốn là mười ngàn tạ lúa (10000plb)
Hầu mỗi phần là 50 tạ, hoặc mượn

bùn bạc tính theo số lúa trên đây, vì nào muốn hùn mấy phần tùy ý.

Hội này có điều lệ, giấy tờ chắc chắn Tính mánh mùa lúa chia lời.

Cúi xin quý vị sáng lòng hiệp vốn mà lo đến ích lợi chung và mở đường thương cho hạn mánh mau nhẹ bước.

Như muốn hỏi điều chi trong việc hội xin viết thư cho M. Nguyễn-văn-Tứ chủ hội Thương-mại sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã hội cần khải.

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng muốn bán hai sở ruộng của ngài, ở tại Tháp mười (Mỹtho) sở thứ nhất được 46 mẫu, ở dựa mé kinh, sở thứ nhì được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là kinh Tông-đốc Lộc, kinh này xằng mới vét lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước nên tiện bề chở lúa ruộng lắm, và như muốn chở lúa thăng lên Chợ-lớn đi ngã sông Vài-co cũng dễ lắm.

Hai sở ruộng ấy đều là đất thuộc tốt lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá chi nữa hết; lại sáng trong đất có mười ba cái địa, cá rất đại lợi. Có một sở đất khác kề cận với hai sở ruộng nói trên đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu Speidel đã bị nhà nước tịch thu lại và có lẽ trong một ít lâu sẽ giao gia bán

Hai sở ruộng của quan giám đốc Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới 15 ngàn giạ.

Ai muốn mua hai sở đất ấy xin gửi thư cho quan Giám đốc Quesnel tại Saigon, hay là gửi cho sở Nhứt trình An-hà tại Cán-thơ mà thương nghị và đến xem bản đồ thì hiểu rõ.

BÁN THUẬN MẠI

Giá mua trả một phần chịu, một phần mặc

1465 mẫu ruộng, tọa lạc tại làng
Thanh-Phú, nguyên là làng Thanh-hòa
trung-nhi (Long-xuyên)

14e feuille	2.874	12e feuille	40
55 h		40. a. 30	
Đất của ông		ông	
T. H. DEJEAN		DE LA BÂTIE	
Nay về của ông		Vô-v-Thơ	
8.630.00		00	
TÍNH RẠCH-GIÁ		Tính Cánthơ	
1	.859	Kinh	
C. S.		Thốt-Nốt	

m82.27
Nguyên-Quan-Điền

Có cần hỏi thăm đều chi thì gửi
thư cho ông Vô-văn-Thơ, Colon ở
Cánthơ mà thương nghị.

Xin ghé mắt

Truyện Ngủ-phụng-Lầu của Trần-văn-
Hương có để bán tại nhà in Hậu-giang
Cánthơ. Vậy xin đồng bang liêu vài cất
tiền lạng phí mua đọc giúp vui giây lát,
giải muộn thoả cùng được vài canh.
Trước là coi cho tiêu khiển ngày giờ sau
thấy đều tẻ mà chưa!

Hãy mua coi sẽ biết. Ngộ lắm!!

Giá mỗi cuốn là..... 0\$20
Ai mua nhiều tính giá rẻ hơn
1 cuốn giá..... 0\$20
50 cuốn giá..... 6\$50
100 cuốn giá..... 12 00

LÊ-KHANH-TRINH

Géomètre-civil

CANTHO-CHAUDOC

LEVÉ DE PLANS

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ông Lê-khánh-Trinh

KINH-LÝ

Cantho-Chaudoc

Lành đạt điển thờ

Phân ranh hạng

Tương phân thổ sảng

Công chuyên làm kỹ và mau lại giá nhẹ
Xin viết thư nơi tôi mà thương nghị.

Phổ cáo đồng bang

Kể từ buổi An-Hà Ấn-quán,
Tại Cánthơ, tạo sáng đến rày,
Lục-châu quân-tử, ơn dày
Mẫn-cần mua giúp, ngày nay thanh-hành,
Thanh-hành đăng cửa hàng rộng mở
Mấy sấm thêm, thấy thợ tin rờng,
Lành in chi thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-bồng,
[thiệp-lan.

Toa, số, bộ, làm cùng kỹ lưỡng,
Chắc lại bền chắc nhường của người
Nói chi sách đóng thì thôi!
Lưng da, lưng bố, để đời ít hư.
Sách in sáng, tình từ, Kim Túy,
Tự điển cùng Sử ký Đại nam.
Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,
Cách thi hành án, thiết làm rất hay.
Thước, viết nghiên sáng đây đủ hạng
Thiếu chi đâu giấy lạng, mực ngời;
Chước trao, vào phải nhứt lời.
Sang chơi 4 chuyển xin mời các ông
Tuy vật liệu, nay không dễ đủ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,
Khó nhọc thứ mấy chẳng nài,
Miếng cho đẹp dạ Quý-ngài là hơn.
An-Hà An Quán Bđ Saintenoy Cán-thơ.
Đỗ klab.

PIERRE PHAN-VAN-VAN

DIT VANG

Géomètre civil

Longxuyen — Chaudoc — Sadec

ARPENTAGE

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ông Phan-van-Vang

(Pierre)

KINH LÝ NGOẠI NGẠCH

LONGXUYEN — CHAUDOC — SADEC

Lành đạt điển thờ,

Phân giải hạng,

Tương phân thổ sảng,

Công chuyên làm kỹ

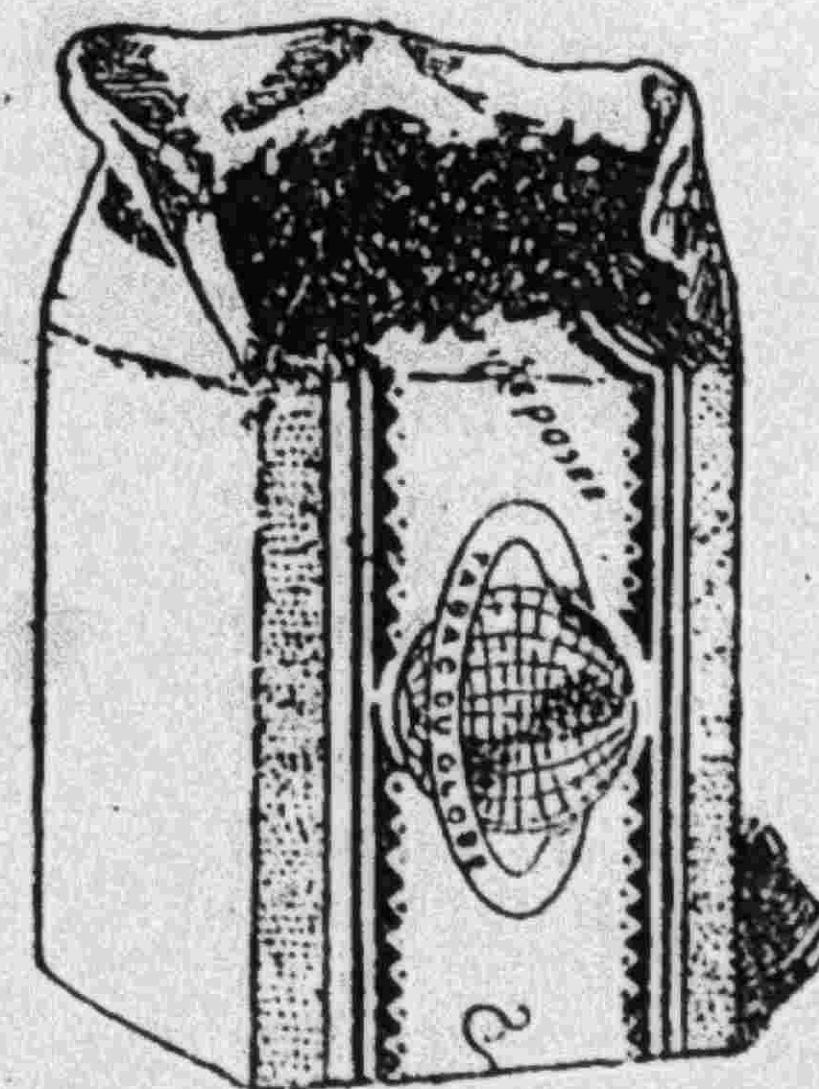
cang và tin giá nhẹ

Diễn chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị

Thuốc gói hiệu Globe

(TRAI ĐẤT)

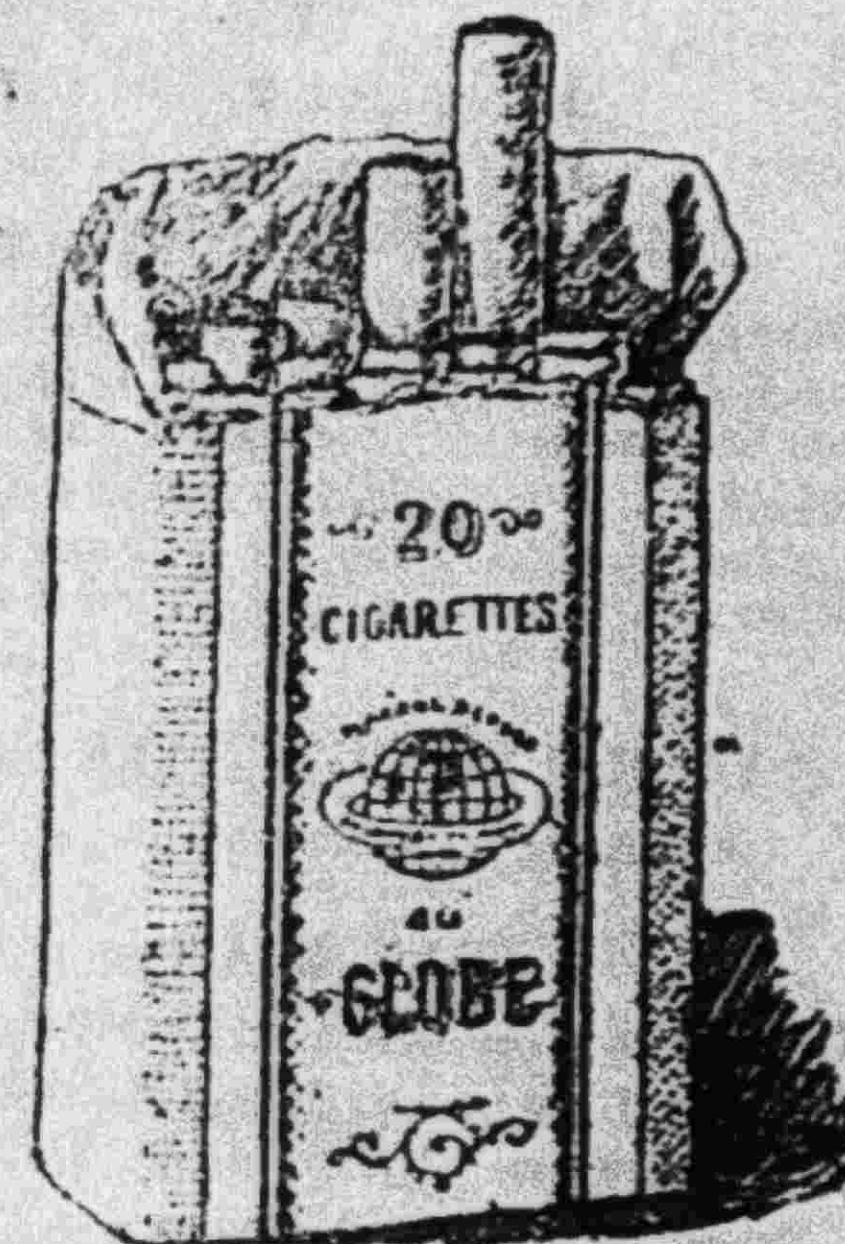

Mấy tay thường dùng thuốc đều cho
thuốc Gà-lốp là được, khói thơm, hút
không khô cổ.

Một mình hãng DENIS-FRÈRES có trữ
bán rẽ mà thôi.

Thuốc điều hiệu Globe

(TRÁI ĐAT)

Có gói 10 điều

Có gói 20 điều

Hút đá ngon, dễ đánh lâu được
không mồm, không mực.

Tại Hãng DENIS FRÈRES có trữ bán

LOI RAO

Kính cùng lục-châu đăng rõ, tại nhà
in Hậu-Giang Cán-thơ, có bán sách chữ
quốc-âm để giúp cho hương-chức có
quyển thi hành như trường-lò.

Sách này có 156 trường và có đủ kiến
vết thi lời truyền rao, của ông DUYỆNG-
VĂN-MÊN mới soạn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$ 00

Tiền gửi..... 0. 15

Xin viết thư đến nhà in Hậu-Giang
Cánthơ, mà mua.

Nhà máy xay gạo

TẠI CHÂU THÀNH CÁNTHƠ

Tại nhà máy này có xay và trữ gạo
trắng, bán lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có
nhiều hạng, tùy theo giá.

Trong lục-châu, chừ vị nào muốn mua
hoặc nhiều hoặc ít, xin viết thư mà
thương nghị.

Décortiquerie de Cantho.

PHARMACIE SHANGHAI**TRÔNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT**Chủ nhơn **TRIỀU-CUONG**Một tiệm lớn ở tại đường Marins, số 188—**Cholon**Một tiệm mới ở tại đường Gallieni, số 3—**Saigon**

(Ngang nhà giày xe lửa Saigon-Cholon gần chợ-Mới)

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhãn «Con Bướm Bướm» làm tin, chớ quý vị có mua thuốc của tiệm tôi, hãy nài cho được cái nhãn «Con Bướm Bướm» mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kẻo lầm thứ giả uổng vào thêm hại

Bổn Dược Phòng có gửi thuốc tại nhà M. THÁI-KY-SƠN, ở đường Pellerin số 23-Saigon bán giùm y giá của tiệm tôi, chớ quý vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thư cho hay sẵn lòng gửi cách Contre remboursement. Còn tiền gửi về thân chủ phải chịu

SHANGHAI BỔ HUYẾT YẾN SƠ VÊ

(20) Thuốc bổ thần tinh thần hiệu

THẬN HOÀN

Theo đời Văn-minh này trong xã hội của Đông-bào ta từng có tiếng khen cho thuốc trị bệnh nhiều món đã hay, lại lịch trị vô cùng, và các Lương-y trong các nước cũng làm chứng chắc cho ta phương thuốc Tự Thận này là một phương quý lạ trong việc tráng dương nếu bình các chứng thuốc Thận rất nên đề dặt, theo thuốc này mà trị những là: Tâm, Thận bất giao sanh chứng chiêm bao Di-tĩnh, nếu đề lâu ngày đường Ngạc quan hư xương móng hoá biểu ra chứng Trệ-khí (đau giá) dùng thường thuốc này thì tráng hóa cho mạnh môn âm nơi thận thì tức thì mạnh giới:

1.—Huyết khí suy nhược, tinh thần hao kém, ăn uống không dặng, giao cấu không nổi, mộng-mị di-tĩnh cùng là đờn bà lạnh nơi tử cung, đờn ông tinh huyết hư nhược nên mới chậm có con, dùng thuốc này công hiệu hơn hết, sức mới mạnh hơn tinh chắc của các loài cá, và âm thận thì hơn sức Lộc-nhung, thiệt là bổ thận hạng nhất trong hoàn cầu;

2.—Bàn hoàng thọ thấp, nhiệt sanh chứng lâu trẻ, ngủ lâm, mới thì dài gât, lâu thì bất hoải đờn diều, hay là bởi đau sang độc mà uống nhiều thứ thuốc hại độc làm cho phát ti-vị hao thận phủ; dùng đến thuốc này cũng năng bồi bổ chơn nguơn tiêu trừ các chứng bệnh;

3.—Mỗi lưng mỗi gối, nhứt tề xương cốt, đi đứng có đau không vững vàng, các chứng thuốc về cuộc chơi bởi quá độ khiến tinh thần bủng rủng, dùng thuốc này trở nên mạnh mẽ;

4.—Ti-vị hư khí huyết hao kém, hay

mệt hay mỗi đêm khuya, thường hay sông bến bởi tích trệ nhiều, ăn uống không tiêu, dùng đến thuốc này khai vị kiện ti châu thân an ổn;

5.—Đờn bà con gái đường kinh huyết hư huyết kinh vàng dợt ngang trệ đông khởi huyết sắc bầm, sanh chứng xích đới hạ, bạch đới hạ, đường kinh trối sục không chùng, khi ít khi nhiều nơi âm môn hư lạnh, dùng đến thuốc này rất hay vô cùng;

6.—Những người già cả, thận hư mang môn hỏa kềm, hay đới đêm, xương cốt mỏi mề, dùng đến thuốc này rất có tinh bởi thận, đầu già tuổi cao cũng mau có con thiệt là thuốc bổ thận rất nên công hiệu.

Như vị nào có mấy chứng đã kể như trên đây, thì mau dùng thuốc hoàn này trong một ngày sẽ thấy hiệu nghiệm chẳng sai, uống luôn cho dặng 3, 4 ngày các bệnh đều hết, mà lại mạnh mẽ hơn xưa thân thể tráng kiện, như mấy ông già, bà cả khí huyết dầm suy, tinh thần hao kém ăn uống chẳng dặng, bình loạn liên niên, như uống thuốc này cho thường, thì ăn uống mau tiêu, da thịt mịn màng, thêm sức sống lâu, già trở nên trẻ, còn trẻ thêm sức mạnh, có con thiệt là một phương thuốc bổ huyết rất hay quý trong hoàn cầu.

Chớ quý vị có mua hãy nài cho dặng hiệu PHARMACIE SHANGHAI và coi nhãn «Con Bướm-Bướm» mới là thiệt thuốc của BỔN-DƯỢC-PHÒNG kéo làm thứ giả mạo

CÁCH DÙNG: Tối trước khi đi ngủ uống một hoàn, uống với nước muối hay là nước trà, dùng luôn luôn đến khi trong mình cho thiệt mạnh.

THIỆT GIÁ:

Mỗi hộp hai hoàn 1\$00

HIỆU MÓI**Trần-Mạnh**Ở đường mé-sông, gần cầu lâu Khách-Trú—**Cantho**

Có bán đủ thứ: Rượu-lây, đồ-hộp, thuốc hút (TABACS ET CIGARETTES) thuốc-lây (PRODUITS PHARMACEUTIQUES) dù, nón, khăn sách, truyện, thơ, tuồng, giấy, mực, và các thứ vật dụng theo thể-cách kim-thời, vân vân.....

Kính cùg Lục-châu Quán-tử

Tiệm tôi mới lập, bán đủ các thứ hàng hóa đã kể trên đây; chẳng những là ngon và tốt, lại còn giá rẻ hơn các nơi

Tôi có lãnh bán CONTRE REMBOURSEMENT cho những người ở xa (ngoại tỉnh, hay là xa cách châu thành) có cần dùng món chi, chẳng hạn, cứ việc viết thư cho tôi thì tôi liền gửi món ấy đến cho chớ-lộn lập tức. Nói tóm lại đều là: chớ-lộn có cần dùng vật chi, ở tại Cantho có bán, thì tôi cũng có thể mà gửi ngay cho chớ-lộn dặng vậy.

Xin chớ-lộn Quý-khách, tương tình đồng-ban, ra ơn chiếu-cổ, giúp nhau, dặng mau tấn-hộ trong nẻo thương-trường, thì ơn ấy rất nên thâm cảm.

TRẦN-MẠNH kính cáo.

TIỆM BÁN BÁNH MÌ**HIỆU TÀN-PHƯỚC**Đường kinh lập—**Cantho****NGUYỄN-NGỌC-NỮ****LÀ CHỦ TIỆM**

Kính lời cho quý ông, quý thấy rõ, tiệm tôi làm bánh mì rỗng bột mì tây, mua tại hàng bán bột tốt có danh tại Saigon. Cách làm sạch sẽ, bánh thì để trong tủ kín có rộng nước kiến lên

không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai sờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

Xin có lòng chiếu cố giúp bạng đồng-ban trong cuộc thương mại.

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

Cáo bạch

Có bán cang viết «PORTE-PLUMES À RÉSERVOIR» ngòi viết bằng vàng thiệt cao «PLUMES EN OR CONTRÔLÉ»

không sét, không mòn. Có khẩu (AGRAF) một đầu thì bút viết, còn đầu kia thì viết chi (PORTEMINE); có phụ thêm 1 hộp nhỏ đựng năm cọng chì để thay. Cây viết này nếu gìn giữ xài mười năm không hư.

Xin đừng tưởng rằng cây viết này giống theo cang viết năm cũ, một đồng của khách-trú bán đó.

Mua về, nếu

xài không dặng không xứng đáng với đồng tiền thì trả lại. Bón hiệu sẽ trả tiền lại đủ.

Giá một cây là (có hộp, có compte-goutte) 4\$50. Mua nguyên lỗ về bán lại cang tính giá nhẹ hơn nhiều.

Trở bán tại nhà in An-Hà **CANTHO**

HỒ'I DÔNG-BANG

Trong xứ ta có lò đặc
một thứ rượu ngon lắm
kêu là **Rhum Stella**
làm ròng bằng nước mía.

Ta nên mua rượu ấy
mà uống, vậy mới là tỏ
ý binh vực cái môi lợi
trong xứ ta đó.

Rượu **Rhum Stella**
này giá đã rẻ mà uống lại
nên thuốc nữa.

Mua uống rồi mới biết.

SOCIÉTÉ
des
SUCRES ET RHUMS
Cantho (Cochinchine)

{ Muốn mua xin do nơi

HÃNG HẬU GIANG

DƯƠNG HÀNG

Cantho, Saigon,
Bacieu, Sectrang
Vinhlong

Vậy môi lợi càng ngày về tay đông-chương

*Lu et approuvé par la publication
Cantho le 30 Août 1919
P. Liaguier, Notaire,
[Signature]*